

Voedings- en gezondheidsclaims

Nederlands Bakkerij Centrum

Postbus 360

6700 AJ Wageningen

Telefoon 0317 47 12 12

Fax 0317 42 32 06

E-mail info@nbc.nl

www.nbc.nl

'Rijk aan vezels', 'Met extra calcium voor sterke botten' of 'light'. Steeds meer voedingsmiddelen worden aangeprezen met dit soort claims, om ze nog aantrekkelijker te maken voor de consument. Per 1 juli legt een nieuwe Europese verordening het gebruik van claims aan banden. Hoewel er nog veel onduidelijk is rond de nieuwe regelgeving, informeren wij u er alvast zo goed mogelijk over.

Waar gaat het om?

Per 1 juli treedt de EU-verordening 1924/2006 in werking, die strikte voorwaarden stelt aan het vrijwillig gebruik van voedings- en gezondheidsclaims voor levensmiddelen. Claims zijn vrijwillige beweringen die u doet over de voedingswaarde of het effect van een levensmiddel. Daarbij onderscheiden we:

- een voedingsclaim; deze zegt iets over de voedingswaarde van een product, bijvoorbeeld 'vezelrijk', 'vetarm', 'rijk aan vitamine B', 'zonder toegevoegde suikers', 'zeer laag zoutgehalte' of 'light'.
- een gezondheidsclaim; deze beweert dat het consumeren van het product of een ingrediënt daarvan een effect heeft op de gezondheid. Bijvoorbeeld: 'calcium helpt botontkalking te voorkomen' of 'vezels bevorderen de darmwerking' of 'dit brood is gunstig voor de bloeddruk'.

Waarom is dat?

De consument heeft steeds meer aandacht voor gezonde voeding en het voorkomen van overgewicht. Levensmiddelenproducenten haken daarop in door de gezonde aspecten van hun producten te benadrukken. Het aantal claims neemt dus enorm toe. De nieuwe verordening is opgesteld om ervoor te zorgen dat de consument in alle EU-lidstaten juiste en eerlijke informatie krijgt over voedingsmiddelen en dat de regels in al deze landen gelijk zijn.

Wat betekent dit voor u als ondernemer?

Voor u als bakker betekent dit dat u niet zonder meer iets kunt beweren over de voedingswaarde of gezondheidseffecten van uw producten. Daarbij gaat het niet alleen om wat er op het etiket of op de verpakking van een product staat. Ook vrijwillige beweringen op folders, posters, menukaarten of in advertenties moeten aan de regels voldoen.

Wanneer u niets beweert over de voedingswaarde of de gezondheidseffecten van uw producten, heeft u niets met de regels uit deze verordening te maken. Ook wanneer u door de wet verplicht bent iets over de samenstelling van een product te melden (bijvoorbeeld: 'met zoetstoffen'), is de verordening niet van toepassing. Maar let op: aanduidingen als 'zoutarm/zoutloos' vallen wél onder de verordening!

De verordening geldt voor producten die u binnen de EU direct aan de eindverbruiker (consument) levert. Dus bij verkoop van producten in uw winkel, levering aan restaurants, ziekenhuizen, schoolkantines, cateringorganisaties en soortgelijke instellingen, heeft u te maken met de voorschriften.

De verordening kent algemene voorwaarden voor het gebruik van voedings- en gezondheidsclaims. Deze vindt u hieronder. De nadere, specifieke voorwaarden voor voedingsclaims vindt u in de Werkwijzer Voedingsclaims. Het gebruik van gezondheidsclaims is aan heel strenge regels gebonden. Hiervoor zijn wetenschappelijke bewijzen noodzakelijk en vaak zelfs een vergunning. Voor gedetailleerde informatie over gezondheidsclaims en de Werkwijzer Voedingsclaims kunt u terecht op de website van NBC, www.nbc.nl.

Mogelijke negatieve gevolgen van het werken met claims

Wie met claims wil werken, dient aan een groot aantal voorwaarden te voldoen. Wanneer blijkt dat u de regels overtreedt of een claim gebruikt die niet is toegestaan, kunt u hiervoor beboet worden. Mogelijk wordt u zelfs verplicht uw producten van de markt te halen.

De Europese Commissie heeft algemene voorwaarden opgesteld waaraan een claim in ieder geval moet voldoen. Voor alle claims geldt dat ze begrijpelijk moeten zijn, niet mogen misleiden of bangmaken, ze (wetenschappelijk) bewezen moeten zijn of kunnen worden, en dat de bewuste voedingsstof in voldoende mate aanwezig is (dus het is effectief bij het eten van een redelijke portie). Verder gelden nog de volgende voorwaarden:

- De claim staat op een door de Europese Commissie vastgestelde lijst. Voor de voedingsclaims is een vaste lijst vastgesteld (zie werkwijzer Voedingsclaims). De lijsten voor de gezondheidsclaims worden nog gemaakt.
- U mag niet suggereren dat een evenwichtige voeding niet voldoende voedingsstoffen bevat of aanzetten tot overmatige consumptie van het levensmiddel.
- De claim heeft betrekking op een levensmiddel dat gereed is voor consumptie. U mag op voorgebakken brood dus geen bewering zetten die niet meer geldt wanneer het brood is afgebakken.
- Het lichaam moet de bewuste voedingsstof kunnen opnemen. Voor vitamines en mineralen schrijft de wet daarom voor in welke vorm(en) u deze toevoegt.
- Claims mogen niet op elk product. Op levensmiddelen die te veel vet, suiker, zout en dergelijke bevatten, zijn gezondheidsclaims verboden. Voedingsclaims mogen alleen op dergelijke producten als ze gaan over beperking van het vetgehalte, verzadigde vetten, transvetzuren, suikers of zout (natrium). In januari 2009 moet de Europese Commissie hebben vastgesteld waar de grenzen liggen (zogenaamde voedingsprofielen).
- Voedingswaardedeclaratie op het etiket (de verpakking) is noodzakelijk. Dit geldt niet voor onverpakte levensmiddelen of producten die met het oog op onmiddellijke verkoop worden voorverpakt (zogenaamde werkvoorraad).
- Medische claims zijn verboden – voedsel is geen medicijn.

Stappenplan voor claims

In hoeverre is deze nieuwe verordening op u van toepassing? Dit stappenplan is een handig hulpmiddel.

1. Ga na of u voedingsclaims of gezondheidsclaims gebruikt voor uw producten (denk ook aan zoutloos).
Ja -> ga naar *stap 2*.
Nee -> de regels zijn niet van toepassing. U bent klaar.
2. Wilt u de bestaande claims behouden?
Ja -> zie *stap 3*.
Nee -> verwijder de bestaande claims; daarmee is het voor u afgedaan.
3. Maak voor uzelf een overzicht waarop u per product aangeeft welke claim u voor dat product gebruikt. Probeer daarbij zoveel mogelijk de voedingsclaims en de gezondheidsclaims te scheiden.
4. Controleer of de claims voldoen aan de algemene voorwaarden (zie hierboven).
5. Controleer met behulp van de Werkwijzer Voedingsclaims (zie website) of de voedingsclaims die u gebruikt, voldoen aan de specifieke voorwaarden. Zo niet, pas deze dan aan.
6. Lees op de website van NBC welke specifieke voorwaarden er gelden voor gezondheidsclaims en ga na of u daaraan voldoet.
7. Wilt u nieuwe claims gaan gebruiken, doorloop dan per claim stap 4 tot en met 6 om na te gaan of de claim voor dat product toegestaan is.

Het gaat hier om complexe regelgeving, waarbij nog niet alles vaststaat. We hebben u met deze Werkwijzer zo goed mogelijk geïnformeerd. De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) gaat controleren of u claims gebruikt en of u daarmee de regels overtreedt. Er zal in veel gevallen nog de nodige discussie zijn tussen de overheid en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven om helder te krijgen waar de grens ligt.

Meer informatie

Voor meer informatie over claims, raadpleegt u de specifieke Werkwijzer Voedingsclaims op de NBC-website www.nbc.nl. Of u belt met NBC: 0317 – 47 12 47.

